

Torstai 7. toukokuuta 2009

Parlamentin uusi rooli ja vastuu Lissabonin sopimuksen täytäntöönpanossa

P6_TA(2009)0373

Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. toukokuuta 2009 parlamentin uudesta roolista ja vastuusta Lissabonin sopimuksen täytäntöönpanossa (2008/2063(INI))

(2010/C 212 E/08)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2007 allekirjoitetun Lissabonin sopimuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen sellaisena kuin ne ovat muutettuina Euroopan yhtenäisasiakirjalla ja Maastrichtin, Amsterdamin ja Nizzan sopimuksilla,
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 2007 allekirjoitetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
- ottaa huomioon 15. joulukuuta 2001 annetun Laekenin julistuksen Euroopan unionin tulevaisuudesta,
- ottaa huomioon Roomassa 29. lokakuuta 2004 allekirjoitetun sopimuksen Euroopan perustuslaista,
- ottaa huomioon 7. kesäkuuta 2007 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin perustuslakiprosessin etenemissuunnitelmasta ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon 11. heinäkuuta 2007 antamansa päätöslauselman hallitustenvälisen konferenssin (HVK) koollekutsumisesta: Euroopan parlamentin lausunto (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artikla) ⁽²⁾,
- ottaa huomioon 20. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman Lissabonin sopimuksesta ⁽³⁾,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon perussopimus, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan, kehitysyhteistyövaliokunnan, kansainvälisen kaupan valiokunnan, talousarvion valvontavaliokunnan, talous- ja raha-asioiden valiokunnan, työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan, ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan, teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan, liikenne- ja matkailuvaliokunnan, aluekehitysvaliokunnan, maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan, kalatalousvaliokunnan, kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan, oikeudellisten asioiden valiokunnan, kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan, naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan ja vetoamusvaliokunnan lausunnot (A6-0145/2009),

Uudet toimintalinjat

Uudet tavoitteet ja horisontaaliset lausekkeet

1. suhtautuu myönteisesti Lissabonin sopimuksella Euroopan unionin perusoikeuskirjalle annettavaan sitovaan luonteeseen ja EU:n kaikkia kansalaisia ja asukkaita koskevien oikeuksien, vapauksien ja periaatteiden tunnustamiseen perusoikeuskirjassa; painottaa, että parlamentti sitoutuu noudattamaan perusoikeuskirjaa täysimääräisesti;

⁽¹⁾ EUVL C 125 E, 22.5.2008, s. 215.

⁽²⁾ EUVL C 175 E, 10.7.2008, s. 347.

⁽³⁾ Hyväksytyt tekstit: P6_TA(2008)0055.

Torstai 7. toukokuuta 2009

2. suhtautuu myönteisesti edustuksellisen ja osallistuvan demokratian vahvistamiseen, johon vaikuttaa muun muassa niin sanotun kansalaisaloitteen käyttöönotto (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna Lissabonin sopimuksella), sillä sen mukaan miljoona eri jäsenvaltioista kotoisin olevaa kansalaista voi pyytää komissiota esittämään säädösehdotuksen;
3. suhtautuu myönteisesti siihen, että ympäristönsuojelulle on annettu näkyvä asema EU:n kaikilla politiikanaloilla ja että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artiklassa mainitaan nimenomaisesti ilmastonmuutoksen torjunta kansainvälisellä tasolla; painottaa, että parlamentin pitää jatkossakin edellyttää Euroopan unionilta johtavaa asemaa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja maapallon lämpenemisen estämisessä;
4. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus kytkee vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisen perusoikeuksien ja EU:n ja sen jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien suojelemiseen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 67 artikla);
5. kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tavoitteena on "täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen" (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohta) ja jolla kytetään sisämarkkinoiden toteuttaminen muihin tavoitteisiin;
6. panee tyytyväisenä merkille, että naisten ja miesten tasa-arvo on sisällytetty unionin arvoihin (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artikla) ja tavoitteisiin (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan kolmas kohta);
7. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 208 artiklan 1 kohdan mukaan unionin ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyöpolitiikka täydentävät ja tukevat toisiaan, kun taas EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikalla täydennetään jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa; korostaa, että unionilla on tulevaisuudessa suurempi rooli politiikan linjaamiseen liittyvissä aloitteissa, minkä pitäisi johtaa avunantajien entistä parempaan koordinointiin ja työnjakoon sekä entistä tehokkaampaan apuun köyhyyden vähentämiseksi ja lopulta sen poistamiseksi vuosituhanen kehitystavoitteiden yhteydessä, ja että tämä tarkoittaa myös parlamentin suurempaa vastuuta;
8. katsoo, että alueellisen yhteenkuuluvuuden sisällyttäminen unionin tavoitteisiin (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artikla) täydentää taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoitteita ja että oikeusperustojen luominen kyseisille aloille vahvistaa parlamentin valtuuksia arvioida unionin keskeisten toimintalinjojen alueellisia vaikutuksia; toteaa tyytyväisenä, että syrjäisimpien alueiden erityisasema on vahvistettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 ja 355 artiklassa;
9. pitää myönteisenä horisontaalisten lausekkeiden käyttöönottoa sellaisiin kysymyksiin liittyen kuin korkea työllisyysaste, sosiaalinen suojelu, sosiaalisen syrjäytymisen estäminen, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ja ihmisten terveyden suojelun korkea taso, syrjinnän torjunta ja ympäristönsuojelu, ja katsoo, että nämä lausekkeet toimivat yleisperiaatteina unionin politiikan linjauksissa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 9, 10 ja 11 artikla);
10. suhtautuu lisäksi myönteisesti kuluttajansuojan vahvistamiseen ja valtavirtaistamiseen unionin muita politiikkoja määriteltäessä ja toteutettaessa, koska läpäisyperiaate on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 12 artiklan myötä nostettu selvästi merkittävään asemaan;
11. suhtautuu myönteisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 122 artiklassa selvästi ilmaistuun yhteisvastuun ajatukseen, jonka mukaan neuvosto voi päättää aiheellisista toimenpiteistä, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla;
12. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 214 artiklassa humanitaarinen apu tunnustetaan unionin varsinaiseksi politiikaksi; katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen viidennen osan III osaston 1 luvussa (Kehitysyhteistyö) ja 3 luvussa (Humanitaarinen apu) annetaan kehitysyhteistyölle ja humanitaariselle avulle selvä oikeusperusta, jossa sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä;

Torstai 7. toukokuuta 2009

13. suhtautuu myönteisesti myös Euroopan unionin toimivallan vahvistamiseen kolmansien maiden siviiliväestön suojelussa ja tilapäisavun ja katastrofiavun tarjoamisessa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 214 artikla);

Uudet oikeusperustat

14. painottaa, että Lissabonin sopimuksella tapahtuva unionin ulkoisten toimien laajentaminen, ulkopolitiikkaan liittyvien alojen uudet oikeusperustat ja välineet mukaan luettuina (ulkoiset toimet ja yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP)/Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikka), edellyttää uutta toimilinten välistä tasapainoa, jolla turvataan parlamentin harjoittama asianmukainen demokraattinen valvonta;

15. suhtautuu myönteisesti siihen, että energiakysymykset on katettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan erillisessä XXI osastossa ja että kyseisen alan toimilla on näin oikeusperusta (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 194 artikla); toteaa kuitenkin, että energialähteiden valintaa koskevat päätökset kuuluvat jatkossakin jäsenvaltioiden toimivaltaan, vaikka yleisesti noudetaan tavallista lainsäätämisympäristystä, kun taas alan verotukselliset toimenpiteet edellyttävät jatkossakin pelkästään parlamentin kuulemistä;

16. panee tyytyväisenä merkille unionin yhteiset arvot yleistä taloudellista etua koskevissa palveluissa ja pitää myönteisenä oikeusperustaa, joka mahdollistaa yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tarjoamisperiaatteiden ja -ehtojen vahvistamisen tavallista lainsäätämisympäristystä noudattaen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artikla ja pöytäkirja N:o 26 yleistä etua koskevista palveluista);

17. katsoo, että Lissabonin sopimuksen mukanaan tuomilla muutoksilla yhteisen kauppapolitiikan alalla (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 206 ja 207 artikla) edistetään kokonaisvaltaisesti sen demokraattista legitimiyyttä ja tehokkuutta, etenkin kun noudatetaan tavallista lainsäätämisympäristystä ja edellytetään, että kaikista sopimuksista on saatava puoltava lausunto; toteaa, että yhteistä kauppapolitiikkaa koskevat asiat kuuluvat jatkossa unionin yksinomaiseen toimivaltaan, mikä tarkoittaa, että jatkossa ei enää ole kauppasopimuksia, jotka ovat sekä unionin että jäsenvaltioiden tekemiä;

18. on tyytyväinen uuteen säännökseen eurooppalaisesta avaruuspolitiikasta (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 189 artikla) ja suhtautuu myönteisesti parlamentille ja neuvostolle annettuun mahdollisuuteen säätää tavallista lainsäätämisympäristystä noudattaen tarvittavista toimenpiteistä eurooppalaisen avaruusohjelman luomiseksi; katsoo kuitenkin, että kyseisessä artiklassa esiintyvä sanamuoto ”jotka eivät käsitä jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista” voi vaikeuttaa yhteisen eurooppalaisen avaruuspolitiikan toteuttamista;

19. panee merkille, että Lissabonin sopimukseen sisältyy uusi oikeusperusta, joka mahdollistaa yhteispäätösmenettelyn noudattamisen teollis- ja tekijänoikeusasioissa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 118 artikla);

20. suhtautuu myönteisesti EU:n toimien soveltamisalan laajentamiseen nuorisopolitiikassa, millä rohkaitaan nuoria osallistumaan Euroopan demokraattiseen elämään (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artikla);

21. suhtautuu myönteisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 298 artiklalla luotuun uuteen oikeusperustaan, jonka mukaan unionin toimielimet, elimet ja laitokset tukeutuvat tehtäviään suorittaessaan avoimeen, tehokkaaseen ja riippumattomaan eurooppalaiseen hallintoon, sillä tämä muodostaa pohjan unionin hallintomenettelystä annettavalle asetukselle;

22. suhtautuu myönteisesti oikeusperustan lujittamiseen, jotta mahdollistetaan unionin toimenpiteiden hyväksymisen petosten torjunnassa ja yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artikla); korostaa, että Lissabonin sopimuksella poistetaan EY:n perustamisopimuksen 280 artiklan sisältämä edellytys, jonka mukaan nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa;

23. huomauttaa, että uuden sopimuksen säännöksiin oikeudellisesta yhteistyöstä siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa sisältyy myös oikeusperusta tuomarikunnan ja oikeuslaitosten henkilökunnan koulutusta tukevien toimenpiteiden hyväksymiselle (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 ja 82 artikla);

Torstai 7. toukokuuta 2009

24. painottaa, että Lissabonin sopimukseen sisältyy myös mahdollinen Euroopan syyttäjänviraston perustaminen unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjumiseksi (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 86 artikla);

25. suhtautuu myönteisesti siihen, että Lissabonin sopimuksella otetaan käyttöön sitovat säännökset lapsen oikeuksien suojelemiseksi Euroopan unionin sisäisissä ja ulkoisissa tavoitteissa (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan 2 alakohta ja 5 kohta);

26. pitää myönteisenä sitä, että matkailu on lisätty Lissabonin sopimukseen uutena osastona (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 195 artikla), jonka mukaan unioni täydentää jäsenvaltioiden toimintaa matkailualalla; suhtautuu myönteisesti myös siihen, että kyseisen osaston toimenpiteistä säädetään tavallista lainsäätämisympäristöstä noudattaen;

27. suhtautuu myönteisesti siihen, että Lissabonin sopimuksessa urheilu on sisällytetty aloihin, joille on vahvistettu oikeusperusta (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artikla); painottaa erityisesti, että unioni voi vihdoin ryhtyä kehittämään urheilua ja sen eurooppalaista ulottuvuutta ja ottaa urheilun erityisluonteen asianmukaisesti huomioon muita eurooppalaisia toimintalinjoja toteuttaessaan;

Parlamentin uudet toimivaltuudet*Uusi yhteispäätöstoimivalta*

28. suhtautuu myönteisesti siihen, että Lissabonin sopimuksella vahvistetaan huomattavasti Euroopan unionin demokraattista legitimitettiin laajentamalla parlamentin yhteispäätöstoimivaltaa;

29. suhtautuu myönteisesti siihen, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue on sisällytetty täysimääräisesti Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (67 ja 89 artikla), mikä tarkoittaa kolmannen pilarin virallista lopettamista; suhtautuu myönteisesti siihen, että useimmissa siviilioikeutta, turvapaikkaa, maahanmuuttoa ja viisumia koskevia käytäntöjä sekä rikosasioiden oikeudellista yhteistyötä ja poliisiyhteistyötä koskevissa päätöksissä noudatetaan tavallista lainsäätämisympäristöstä;

30. katsoo, että tavallisen lainsäätämisympäristön noudattaminen yhteisen maatalouspolitiikan alalla parantaa Euroopan unionin demokraattista vastuuvollisuutta, koska parlamentti säätää lakeja samanarvoisena neuvoston kanssa; painottaa, että yhteispäätösprosessi sovelletaan kaikessa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevassa lainsäädännössä ja että tämä koskee myös maatalousalan neljää keskeistä horisontaalista tavoitetta (yhteinen markkinajärjestely, suoria tukia koskeva asetus, maaseudun kehittämisasetus ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus); huomauttaa sen lisäksi, että laatua, luonnonmukaista viljelyä ja sen edistämistä koskeva lainsäädäntö kuuluu myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan;

31. korostaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaiset neuvoston valtuudet hyväksyä toimenpiteitä edellyttävät, että ensin hyväksytään tavallista lainsäätämisympäristöstä noudattaen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu säännös, jossa vahvistetaan neuvostolle myönnettyjä valtuuksia koskevat ehdot ja rajoitukset; katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 3 kohdassa ei anneta oikeusperustaa tai itsenäistä toimivaltaa, jonka nojalla voitaisiin hyväksyä tai muuttaa yhteisen maatalouspolitiikan alalla voimassa olevia neuvoston säädöksiä; kehottaa neuvostoa pidättymään hyväksymästä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä kuulematta parlamenttia ennen päätöksentekoa;

32. toteaa, että Lissabonin sopimus tuo mukanaan mittavia muutoksia yhteisen kalastuspolitiikan päätöksentekoon ja lisää sen demokraattista vastuuta; suhtautuu myönteisesti siihen, että parlamentti ja neuvosto laativat tavallista lainsäätämisympäristöstä noudattaen tarvittavat säännöt, joilla voidaan saavuttaa yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteet (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohta); katsoo täältä osin, että tavallista lainsäätämisympäristöstä sovelletaan kaikkiin vuotuisen asetukseen liittyviin seikkoihin, kuten teknisiin toimenpiteisiin tai pyyntiponnistuksiin tai alueellisten kalastusjärjestöjen hyväksymien sopimusten, joilla on omat oikeusperustansa, sisällyttämiseen, pyyntimahdollisuuksien säätämistä tai kiintiöiden myöntämistä tai niihin liittyviä toimia lukuun ottamatta;

Torstai 7. toukokuuta 2009

33. suhtautuu myönteisesti siihen, että tavallista lainsäätämisyjärjestystä aletaan soveltaa yksityiskohtaisten sääntöjen antamiseen monenvälisestä valvontamenettelystä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 121 artiklan 6 kohta), minkä pitäisi vahvistaa taloudellista koordinoitua;

34. katsoo, että kun Euroopan keskuspankki (EKP) tunnustetaan Euroopan unionin toimielimeksi, sen vastuu raportoida tekemistään rahapoliittisista päätöksistä on entistä suurempi; suhtautuu myönteisesti siihen, että monia Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) ja EKP:n perussääntöä voidaan muuttaa parlamentin kuulemisen jälkeen perussäännön 40 artiklan 2 kohdan mukaisesti; vahvistaa, että tämä ei heikennä EKP:n rahapoliittista riippumattomuutta eikä perussopimuksessa asetettuja painopisteitä;

35. pitää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 182 artiklaa parannuksena, sillä siinä mainitut monivuotinen puiteohjelma ja eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet hyväksytään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen; huomauttaa kuitenkin, että artiklassa mainitut erityisohjelmat hyväksytään noudattaen erityistä lainsäätämisyjärjestystä, joka edellyttää ainoastaan parlamentin kuulemistä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 182 artiklan 4 kohta);

36. suhtautuu myönteisesti siihen, että Lissabonin sopimuksessa parlamentti on asetettu samanarvoiseen asemaan neuvoston kanssa rakennerahastojen täytäntöönpanon osalta, sillä siinä korvataan nykyinen puoltavan lausunnon menettely tavallisella lainsäätämisyjärjestyksellä; pitää tätä erityisen merkittävänä vuoden 2013 jälkeisen kauden rakennerahastojen osalta, sillä se edistää avoimuutta ja lisää näiden rahastojen vastuuvollisuutta kansalaisia kohtaan;

37. panee merkille, että lainsäädännössä, jolla kielletään sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä, noudatetaan jatkossa erityistä lainsäätämisyjärjestystä, jossa edellytetään parlamentin puoltavaa lausuntoa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 19 artikla);

38. suhtautuu myönteisesti siihen, että noudatetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä sellaisten toimenpiteiden hyväksymisessä, joilla torjutaan erityisesti naisia ja lapsiin kohdistuvaa ihmiskauppaa ja seksuaalista hyväksikäyttöä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 79 artiklan 2 kohta ja 83 artiklan 1 kohta);

39. pitää myönteisenä määränemmistö päätöksen ulottamista koskemaan koulutus ja urheilu (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan 4 kohta);

40. suhtautuu myönteisesti siihen, että yhteispäätös menettelyä sovelletaan tästedes Euroopan unionin virkamiehiin sovellettaviin henkilöstösääntöihin (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 336 artikla), koska parlamentti voi osallistua samanarvoisena neuvoston kanssa kyseisten sääntöjen muuttamiseen;

Uusi budjettivalta

41. panee merkille, että Lissabonin sopimuksella muutetaan huomattavasti unionin rahoitusta, etenkin toimielinten välisten suhteiden ja päätöksentekomenettelyjen osalta;

42. panee merkille, että neuvoston ja parlamentin on sovittava niiden käytettävissä olevien omien varojen rajoissa menosuunnitelmista, joista tulee oikeudellisesti sitovia (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 312 artikla); pitää myönteisenä, että sekä parlamentin että neuvoston on hyväksyttävä talousarvio kokonaisuudessaan monivuotista rahoituskehystä noudattaen; suhtautuu myönteisesti pakollisten menojen ja muiden kuin pakollisten menojen erottamiseen lakkauttamiseen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artikla); pitää myönteisenä, että varainhoitoasetus hyväksytään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 322 artikla);

Torstai 7. toukokuuta 2009

43. viittaa Lissabonin sopimuksen rahoituskysymyksistä 7. toukokuuta 2009 antamaansa päätöslauselmaan ⁽¹⁾;

Uusi puoltavaa lausuntoa koskeva menettely

44. suhtautuu myönteisesti siihen, että yksinkertaistettu tarkistusmenettely, joka koskee määränemistöpäätöksen ja tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käyttöönottoa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston tietyllä alalla tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen alalla, edellyttää parlamentin puoltavaa lausuntoa;

45. panee merkille lausekkeen, joka mahdollistaa jäsenvaltioiden eroamisen unionista (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artikla); korostaa, että sopimusta eroamiseen sovellettavista yksityiskohtaisista määräyksistä ei voida tehdä ennen parlamentin puoltavan lausunnon saamista;

46. pitää myönteisenä, että moniin unionin tekemiin kansainvälisiin sopimuksiin tarvitaan myös parlamentin puoltava lausunto; painottaa aikomustaan pyytää neuvostoa tapauksen mukaan pidättämään kansainvälisiä sopimuksia koskevien neuvottelujen aloittamisesta, ennen kuin parlamentti on ilmoittanut kantansa, ja antamaan parlamentille mahdollisuuden hyväksyä asiasta vastaavan valiokunnan mietinnön perusteella neuvottelujen kaikissa vaiheissa suosituksia, jotka on otettava huomioon ennen neuvottelujen loppuunsaattamista;

47. vaatii, että kaikki jatkossa tehtävät sopimukset, joihin sisältyy EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuulumattomia ja siihen kuuluvia elementtejä, on käsiteltävä yleensä yhden ainoan oikeusperustan nojalla, jonka olisi liityttävä suoraan sopimuksen pääasialliseen sisältöön; toteaa, että parlamentilla on oikeus tulla kuulluksi, lukuun ottamatta tilanteita, joissa sopimus liittyy yksinomaan EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan;

Uusi valvontavalta

48. pitää myönteisenä, että parlamentti valitsee komission puheenjohtajan Eurooppa-neuvoston tekemän ehdotuksen pohjalta Euroopan parlamentin vaalit huomioon ottaen; viittaa Lissabonin sopimuksen vaikutuksesta Euroopan unionin institutionaalisen tasapainon kehittymiseen 7. toukokuuta 2009 antamaansa päätöslauselmaan ⁽²⁾;

49. pitää myönteisenä, että parlamentti äänestää komission varapuheenjohtajan/unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja komission muiden jäsenten hyväksymisestä sekä komissiolle esitettävästä epäluottamuslauseesta, mistä johtuen komissio on vastuuvollinen parlamentille;

50. suhtautuu myönteisesti unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomareiden ja julkisasiamiesten uuteen valintamenettelyyn, josta säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 255 artiklassa ja jonka mukaan kansallisten hallitusten päätöstä edeltää seitsemästä asiantuntijasta, joista yksi on parlamentin ehdottama, koostuvan lautakunnan arvio ehdokkaiden soveltuvuudesta kyseisiin tehtäviin;

51. painottaa avoimuuden ja demokraattisen valvonnan tarvetta luotaessa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 27 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua Euroopan ulkosuhdehallintoa ja muistuttaa oikeudestaan tulla kuulluksi Euroopan ulkosuhdehallinnon luomisesta; katsoo, että Euroopan ulkosuhdehallinto olisi liitettävä hallinnollisesti komissioon;

52. odottaa selvennyksiä kriteereihin, jotka koskevat EU:n erityisedustajia ja heidän nimeämistään ja arvioimistaan, mukaan lukien EU:n erityisedustajien tehtävien määrittely ja tarkoitus, heidän toimikautensa pituus sekä heidän tehtäviensä koordinointi ja täydentävyys unionin tulevien delegaatioiden kanssa;

53. painottaa avoimuuden ja demokraattisen valvonnan tarvetta Euroopan puolustusviraston ja siihen liittyvien toimien osalta varmistamalla erityisesti Euroopan puolustusviraston pääjohtajan ja parlamentin asiasta vastaavan valiokunnan säännöllinen tiedonvaihto;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0374.

⁽²⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0387.

Torstai 7. toukokuuta 2009

54. suhtautuu myönteisesti uuteen neuvoo-antavaan rooliinsa, jonka se saa EKP:n ja EKP:n perussäännön 40 artiklan 2 kohdan nojalla EKP:n neuvoston kokoonpanon muuttamisessa;

55. pitää myönteisenä, että virastoihin, etenkin Europoliin ja Eurojustiin, kohdistetaan aiempaa laajempi parlamentaarinen valvonta (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 85 ja 88 artikla); katsoo, että kuulemismenettelyn noudattaminen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen alan yhteisyritysten perustamisessa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 187 ja 188 artikla) ei ole välttämättä yhteensoviva virastojen perustamista koskevien unionin säästöjen kanssa;

Uudet oikeudet saada tietoa

56. kehottaa Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaa tiedottamaan parlamentille Eurooppa-neuvoston kokousten valmistelusta ja toimittamaan parlamentille selonteon kokousten tuloksista mahdollisuuksien mukaan kahden työpäivän kuluessa (tarvittaessa parlamentin ylimääräiseen istuntoon);

57. kehottaa neuvoston kiertävän puheenjohtajuuden puheenjohtajaa tiedottamaan parlamentille puheenjohtajakauden ohjelmista ja sen aikana saavutetuista tuloksista;

58. kehottaa tulevaa komission varapuheenjohtajaa/unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa sopimaan parlamentin kanssa asianmukaisista menettelyistä, joilla parlamentille tiedotetaan ja sitä kuullaan unionin ulkoisista toimista ja joiden avulla parlamentin kaikki valiokunnat, joilla on toimivalta korkean edustajan vastuulle kuuluvilla aloilla, voivat osallistua asianmukaisella tavalla kyseisistä toimista tiedottamiseen ja kuulemiseen;

59. painottaa, että komissiolla tulee olemaan kansainvälisten sopimusten neuvottelemisen ja tekemisen suhteen oikeudellinen velvollisuus tiedottaa neuvottelujen etenemisestä parlamentille ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklassa mainitulle neuvoston nimeämälle erityiskomitealle; vaatii, että sille tiedotetaan samanaikaisesti ja -aikaisesti kuin kyseisessä artiklassa tarkoitettulle neuvoston asianomaiselle komitealle;

Uusi aloiteoikeus

60. suhtautuu myönteisesti uuteen rooliinsa sopimusten tarkistamista koskevien ehdotusten esittäjänä; aikoo hyödyntää kyseistä oikeutta ja ehdottaa Euroopan tulevaisuutta koskevia uusia ideoita uusien haasteiden niin edellyttäessä;

61. pitää myönteisenä, että parlamentilla on oikeus tehdä aloitteita sen oman kokoonpanon osalta noudattaen sopimuksissa vahvistettuja periaatteita (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 14 artikla);

62. panee merkille, että Lissabonin sopimuksen myötä määritellään erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla väliaikaisten tutkintavaliokuntien käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 226 artikla);

Uudet menettelyt

Kansallisten parlamenttien harjoittama valvonta

63. suhtautuu myönteisesti kansallisille parlamenteille myönnettäviin uusiin oikeuksiin valvoa toissijaisuusperiaatteen noudattamista kaikessa unionin lainsäädännössä; katsoo, että kansallisten parlamenttien harjoittama tehokkaampi EU-politiikkojen valvonta lisää myös kansalaisten tietoisuutta unionin toimista;

64. painottaa, että kansallisten parlamenttien uusia oikeuksia on kunnioitettava täysimääräisesti Lissabonin sopimuksen voimaantulosta alkaen;

Torstai 7. toukokuuta 2009

65. suhtautuu myönteisesti paikallisten ja alueellisten viranomaisten velvollisuuteen noudattaa toissijaisuusperiaatetta; ottaa huomioon alueiden komitean oikeuden saattaa tapauksia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että toissijaisuusperiaatetta on loukattu (pöytäkirja N:o 2, 8 artiklan 2 kohta);

Säädösvallan siirron nojalla annettavat säädökset

66. arvostaa parannuksia, joita uusi sopimus tuo lainsäädäntöön ja normihierarkiaan, etenkin säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artikla), joiden ansiosta komissiolle voidaan siirtää toimivalta hyväksyä soveltamisalaltaan yleisiä muita kuin lainsäädäntötoimia tai muuttaa säädöksen muita kuin keskeisiä osia; huomauttaa, että parlamentin ja neuvoston on määriteltävä selvästi tällaisen toimivallan siirron tavoitteet, sisältö, soveltamisala ja kesto;

67. suhtautuu erityisen myönteisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan parlamentilla (ja neuvostolla) on oikeus sekä peruuttaa säädösvallan siirto että vastustaa yksittäisiä säädösvallan siirron nojalla annettuja säädöksiä;

68. panee merkille, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa ei tarjota oikeusperustaa säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä koskevalle puitetoimelle; ehdottaa kuitenkin, että EU:n toimielimet voisivat sopia tällaista säädösvallan siirtoa koskevasta yleisestä mallista, jonka komissio voisi sisällyttää aina lainsäädäntöehdotuksiin; painottaa, että tällä säilytettäisiin lainsäätäjän vapaus;

69. pyytää komissiota selventämään, miten se aikoo tulkita Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitettyä julistusta 39, joka koskee asiantuntijoiden kuulemista rahoituspalveluiden osalta, ja miten se aikoo soveltaa kyseistä tulkintaa niiden Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen säännösten lisäksi, jotka koskevat säädösvallan siirtoa;

Täytäntöönpanosäädökset

70. panee merkille, että Lissabonin sopimuksella kumotaan EY:n perustamissopimuksen nykyinen 202 artikla täytäntöönpanotoimivallasta ja otetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 291 artiklalla käyttöön täytäntöönpanosäädöksiä koskeva uusi menettely, joka antaa komissiolle mahdollisuuden soveltaa siirrettyä täytäntöönpanotoimivaltaa tapauksissa, joissa unionin oikeudellisesti velvoittavat säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa;

71. toteaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 291 artiklan 3 kohdan nojalla parlamentin ja neuvoston on vahvistettava etukäteen asetuksilla yleiset säännöt ja periaatteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat sitä, miten komissio käyttää täytäntöönpanotoimivaltaa;

72. panee merkille, että nykyinen komiteamenettely ei ole enää sopusoinnussa Lissabonin sopimuksen kanssa ja että vireillä olevat lainsäädäntöehdotukset, joita ei ole hyväksytty ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, on muutettava, jotta ne täyttävät Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 ja 291 artiklan vaatimukset;

73. katsoo, että neuvoston kanssa voitaisiin neuvotella aluksi sovellettavasta väliaikaisratkaisusta, jotta ei synny mahdollisesta oikeudellisesta tyhjiöstä aiheutuvia ongelmia ja jotta lainsäätäjä voi hyväksyä uuden asetuksen komission ehdotusten asianmukaisen arvioinnin jälkeen;

Siirtymäkauden painopistealat

74. kehottaa komissiota välittämään lainsäätäjille kaikki vireillä olevat ehdotukset, joita uudet oikeusperustat ja lainsäädäntömenettelyn muutokset koskevat;

Torstai 7. toukokuuta 2009

75. huomauttaa, että parlamentti päättää kannastaan sellaisten lausuntojen suhteen, jotka on jo hyväksytty kuulemismenettelyssä ja jotka koskevat asioita, joissa noudatetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä, jolloin kyse voi olla sekä aiemman kannan vahvistamisesta että uuden kannan hyväksymisestä; painottaa, että parlamentti voi äänestää lausuntojen vahvistamisesta parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannaksi vasta Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen;

76. vaatii tekemään toimielinten välisen sopimuksen, jolla estetään vireillä olevien ”kolmanteen pilariin” kuuluvien ja perusoikeuksiin vaikuttavien lainsäädäntöehdotusten hyväksyminen ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, jotta on mahdollista toteuttaa tällaisia asioita koskeva kattava oikeudellinen valvonta, kun taas toimenpiteistä, jotka eivät vaikuta lainkaan tai vaikuttavat vain rajallisesti perusoikeuksiin, voidaan päättää myös ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa;

Ehdotukset

77. kehottaa muita toimielimiä käynnistämään neuvottelut toimielinten välisestä sopimuksesta, joka kattaa:

- a) tärkeimmät tavoitteet, jotka Euroopan unionin on saavutettava vuoden 2009 jälkeen, esimerkiksi puite-sopimuksena parlamentin ja komission 2009 alkavan vaali-/toimikauden työohjelmasta;
- b) täytäntöönpanotoimenpiteet, joista on päätettävä, jotta uusi sopimus saadaan toimielinten ja unionin kansalaisten kannalta toimivaksi;

78. pyytää päivittämään parlamentin ja neuvoston välisen sopimuksen, joka koskee kyseisten toimielinten ulkoisten toimien työsuhteita ja luottamuksellisten tietojen vaihtamista, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 14 ja 36 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 295 artiklan perusteella;

79. kehottaa neuvostoa ja komissiota tarkastelemaan mahdollisuutta tehdä parlamentin kanssa uusi toimielinten välinen sopimus, jossa säädetään parlamentin osallistumisesta kansainvälisten sopimusten tekemisen kaikkiin vaiheisiin;

80. kehottaa tarkistamaan talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja moitteettomasta varainhoidosta tehtyä toimielinten välistä sopimusta monivuotista rahoituskehystä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 312 artikla) ja varainhoitoasetusta (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 322 artikla) koskevien uusien säännösten johdosta;

81. katsoo, että on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin Euroopan unionin tiedotus- ja viestintäpolitiikan luomiseksi, ja pitää kolmen toimielimen yhteistä poliittista julistusta viestinnästä asianmukaisena ensiaskeleena kohti tämän tavoitteen saavuttamista;

82. kehottaa komissiota esittämään viipymättä aloitteen kansalaisaloitteen täytäntöönpanosta ja määrittelemään selkeät, yksinkertaiset ja käyttäjäystävälliset ehdot kansalaisten oikeuksien harjoittamiselle; viittaa 7. toukokuuta 2009 antamaansa päätöslauselmaan, jossa komissiota kehoitetaan tekemään ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansalaisaloitetta koskevien määräysten täytäntöönpanosta ⁽¹⁾;

83. kehottaa komissiota antamaan asetukset Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 298 artiklan (hyvä hallintotapa) täytäntöönpanemiseksi ja reagoimaan näin parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen usein esittämään vaatimukseen yhteisen hallinto-oikeudellisen järjestelmän luomisesta unionin hallinnolle;

84. panee merkille, että Lissabonin sopimus antaa mahdollisuuden sisällyttää Euroopan kehitysrahasto unionin talousarvioon, mikä vahvistaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan tärkeän osan demokraattista legitimitä; kehottaa neuvostoa ja komissiota ryhtymään tarvittaviin unionin talousarviota koskeviin toimenpiteisiin ajanjaksoa 2008/2009 koskevan väliarvion yhteydessä;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0389.

Torstai 7. toukokuuta 2009

85. suosittaa tarkistamaan ja vahvistamaan pikaisesti unionin asemaa kansainvälisissä järjestöissä sen jälkeen kun Lissabonin sopimus on tullut voimaan ja unionista on tullut Euroopan yhteisöjen seuraaja;

86. kehottaa neuvostoa ja komissiota sopimaan parlamentin kanssa strategiasta, jolla on tarkoitus varmistaa johdonmukaisuus hyväksytyin lainsäädännön, Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja perussopimusten säännösten välillä esimerkiksi syrjinnän torjunnassa, turvapaikanhakijoiden suojelussa, avoimuuden lisäämisessä, tietosuojakysymyksissä, vähemmistöjen oikeuksissa ja uhrien ja epäiltyjen oikeuksissa;

87. pyytää neuvostoa ja komissiota myötävaikuttamaan unionin ja kansallisten toimielinten välisten suhteiden parantamiseen etenkin lainsäädäntö- ja oikeusasioissa;

88. kehottaa komissiota ja neuvostoa luomaan tehokkaan yhteisen energiapolitiikan, jonka tavoitteena on koordinoida tehokkaasti EU:n jäsenvaltioiden energiainfarkkinoita ja kehittää niitä edelleen, ja ottaa samalla huomioon ulkoiset näkökohdat, erityisesti energianlähteet ja energiantoimitusreitit;

89. kehottaa neuvostoa tarkastelemaan yhdessä parlamentin kanssa, miten olisi hyödynnettävä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 6 kohdan säännöksiä, joiden nojalla neuvosto voi antaa Euroopan keskuspankille erityistehtäviä, jotka koskevat luottolaitosten sekä muiden rahoituslaitosten kuin vakuutusyriyten toiminnan vakauden valvontaan liittyvää politiikkaa;

90. sitoutuu mukauttamaan sisäistä organisaatiotaan ja optimoimaan ja järjeistämään Lissabonin sopimuksen sille antamien uusien toimivaltuuksien harjoittamista;

*

* *

91. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille.

Lissabonin sopimuksen rahoituskysymykset

P6_TA(2009)0374

Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. toukokuuta 2009 Lissabonin sopimuksen rahoituskysymyksistä (2008/2054(INI))

(2010/C 212 E/09)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2007 allekirjoitetun Lissabonin sopimuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta (jäljempänä "Lissabonin sopimus"),
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan yhtenäiskirjalla sekä Maastrichtin, Amsterdamin ja Nizzan sopimuksilla,
- ottaa huomioon talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja moitteettomasta varainhoidosta 17. toukokuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ EUVL C 139, 14.6.2006, s. 1.